

NÁVRH RADY SENIORŮ ČESKÉ REPUBLIKY NA NOVÉ SCHÉMA VALORIZACE DŮCHODŮ (§ 67 zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění)

Cíl odborné komise č. 2. „*Navrhnout takovou podobu valorizačního mechanismu, který zajistí úměrnou a důstojnou výši důchodu po celou dobu jeho výplaty*“.

Návrh RS ČR: Základní výměru navyšovat plošně o index růstu spotřebitelských cen (CPI) a procentní výměru navyšovat procentuálně o nárůst 1/3 reálných mezd. Tj. plošné navýšení základních výměr všech tipů důchodů o index růstu spotřebitelských cen (CPI) se vypočítá ze základní výměry průměrného starobního důchodu (§ 67 odstavec 11 zákona č.155/1995 Sb., o důchodovém pojištění). Současné schéma navyšování procentních výměr důchodů o 1/3 růstu reálné mzdy se zachovává.

Návrh přednesl předseda Rady seniorů ČR na jednání PT2 dne 6. listopadu 2014. A to současně s úvodem do historie valorizace českých důchodů až od roku 1990. Současně byla PT2 předložena fakta o současném diskriminačním a nedokonalém nastavení mechanismu valorizace penzí, který je nezbytné změnit. Návrh respektuje programové prohlášení současné vlády: “Vláda připraví novelu zákona o důchodovém pojištění týkající se úpravy podmínek pro zvyšování důchodů od roku 2015. Vláda ukončí platnost pravidla snížené valorizace důchodů a zajistí, že důchody budou od ledna 2015 opět zvyšovány o 100 % nárůstu spotřebitelských cen a o jednu třetinu nárůstu reálné mzdy“. Návrh vychází ze současné legislativy, navrhována je pouze úprava konstrukce základní výměry důchodů. Výsledkem navrhované úpravy bude zachování reálné kupní síly všech tipů a všech výší důchodů. Výsledkem navrhované úpravy bude valorizace spravedlivá.

Modelové propočty:

Příklad č.1

Inflace v rozhodném období 2 %; růst nominálních mezd v rozhodném období 2,5 %; inflace pro výpočet reálné mzdy v rozhodném období 1,3 %; výše průměrné mzdy v rozhodném období 25 000 Kč; průměrná starobní penze 11 090 Kč; základní výměra důchodů 2 400 Kč;

Současná valorizace:

$2,0 + \frac{(102,5 : 101,3)}{3} = 2,0 + 0,395 = 2,395$; tj. $11\ 090 \times 1,02395 = 11\ 356$, tj. + **266** Kč u

průměrné starobní penze.

Tj. důchody příjemců s nižší než s průměrnou starobní penzí (55 % v roce 2014) budou valorizovány nižší částkou než 266 Kč a důchody příjemců s vyšší než průměrnou starobní penzí (45 % v roce 2014) budou valorizovány částkou vyšší. **U nejnižších starobních důchodů nebude ani vykompenzována inflace!**

Navrhovaná valorizace:

Základní výměra: $2\ 400 + (11\ 090 \times 1,02 - 11\ 090) = 2\ 400 + 222 = 2\ 622$ Kč, tj. základní výměra + **222** Kč. Tedy vykompenzovaná inflace **u všech tipů a všech výší důchodů**,

Procentní výměra: $11\ 090 - 2400 = 8\ 690$, tj. $8\ 690 \times \frac{102,5 : 101,3}{3} = 8\ 690 \times 1,00395 = 8\ 724$

Kč, tj. + **34** Kč u průměrné starobní penze.

Tedy zachovává se současný stav. Tj. procentní výměry důchodů budou individuálně navyšovány o 1/3 růstu reálné mzdy. A to čím vyšší bude procentní výměra u individuálního důchodu, tím vyšší bude valorizace. Zásluhovost se nesníží, respektive se sníží pouze o rozdíl mezi současnou a navrhovanou konstrukcí valorizace základní výměry. Tedy nepatrně.

Celková valorizace: $222 + 34 = 256$ Kč u průměrné starobní penze.

Rozdíl mezi současnou a nově navrhovanou valorizací je úspora 10 Kč u průměrné starobní penze.

Příklad č. 2

Inflace v rozhodném období 3 %; růst nominálních mezd v rozhodném období 5 %; inflace pro výpočet reálné mzdy v rozhodném období 2,5 %; výše průměrné mzdy v rozhodném období 25 000 Kč; průměrná starobní penze 11 090 Kč; základní výměra důchodů 2 400 Kč;

Současná valorizace:

$3,0 + \frac{(105,0 : 102,5)}{3} = 3,0 + 0,813 = 3,813$; tj. $11\,090 \times 1,03813 = 11\,513$, tj. + **423** Kč u

průměrné starobní penze.

Navrhovaná valorizace:

Základní výměra: $2\,400 + (11\,090 \times 1,03 - 11\,090) = 2\,400 + 333 = 2\,733$ Kč, tj. základní výměra + **333** Kč.

Procentní výměra: $11\,090 - 2400 = 8\,690$, tj. $8\,690 \times \frac{105,0 : 102,5}{3} = 8\,690 \times 1,00813 = 8\,761$

Kč, tj. + **71** Kč u průměrné starobní penze.

Celková valorizace: $333 + 71 = 404$ Kč u průměrné starobní penze.

Rozdíl mezi současnou a nově navrhovanou valorizací je úspora 19 Kč u průměrné starobní penze.

Příklad č. 3

Inflace v rozhodném období 1 %; růst nominálních mezd v rozhodném období 5,0 %; inflace pro výpočet reálné mzdy v rozhodném období 2,5 %; výše průměrné mzdy v rozhodném období 25 000 Kč; průměrná starobní penze 11 090 Kč; základní výměra důchodů 2 400 Kč;

Současná valorizace:

$1,0 + \frac{(105,0 : 102,5)}{3} = 1,0 + 0,813 = 1,813$; tj. $11\,090 \times 1,01813 = 11\,291$, tj. + **201** Kč u

průměrné starobní penze.

Navrhovaná valorizace:

Základní výměra: $2\,400 + (11\,090 \times 1,01 - 11\,090) = 2\,400 + 111 = 2\,511$ Kč, tj. základní výměra + **111** Kč.

Procentní výměra: $11\,090 - 2400 = 8\,690$, tj. $8\,690 \times \frac{105,0 : 102,5}{3} = 8\,690 \times 1,00813 = 8\,761$

Kč, tj. + **71** Kč u průměrné starobní penze.

Celková valorizace: $111 + 71 = 182$ Kč u průměrné starobní penze.

Rozdíl mezi současnou a nově navrhovanou valorizací je úspora 19 Kč u průměrné starobní penze.

Příklad č.4

Inflace v rozhodném období 5 %; růst nominálních mezd v rozhodném období 7 %; inflace pro výpočet reálné mzdy v rozhodném období 5 %; výše průměrné mzdy v rozhodném období 25 000 Kč; průměrná starobní penze 11 090 Kč; základní výměra důchodů 2 400 Kč;

Současná valorizace:

$$5,0 + \frac{(107,0 : 105,0)}{3} = 5,0 + 0,635 = 5,635; \text{ tj. } 11\ 090 \times 1,05635 = 11\ 715, \text{ tj. } + \mathbf{625} \text{ Kč u}$$

průměrné starobní penze.

Navrhovaná valorizace:

Základní výměra: $2\ 400 + (11\ 090 \times 1,05 - 11\ 090) = 2\ 400 + 555 = 2\ 955$ Kč, tj. základní výměra + **555** Kč.

Procentní výměra: $11\ 090 - 2400 = 8\ 690$, tj. $8\ 690 \times \frac{107,0 : 105,0}{3} = 8\ 690 \times 1,00635 = 8\ 745$

Kč, tj. + **55** Kč u průměrné starobní penze.

Celková valorizace: $555 + 55 = \mathbf{610}$ Kč u průměrné starobní penze.

Rozdíl mezi současnou a nově navrhovanou valorizací je úspora 15 Kč u průměrné starobní penze.